

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. גר שהיתה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב
הא כיצד נשא אחותו מן האם יוציא ... באשת אחיו ובאשת אחי אביו ושאר כל עריות
מותרות לו.....2
- ב.נשא אשה ובתה כונס אחת ומוציא אחת ולכתחילה לא יכנס
.....3
- ג.מתה אשתו מותר בחמותו ואיכא דאמרי אסור בחמותו
.....4
- ד. אביו אשת אביו אמו אמו ממש ודבק ולא בזכר באשתו ולא באשת חבירו והיו
לבשר אחד מי שנעשים בשר אחד יצאו בהמה וחיה שאין נעשין בשר אחד.....4
- ה.אביו אשת אביו ... לאחר מיתה ... אמו מאנוסתו
.....4
- ו.נכרי מותר בבתו
.....5
- ז.עבד מותר באמו ומותר בבתו יצא מכלל נכרי ולכלל ישראל לא בא
.....6
- ח. בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה נהרג עליה ... מדקראו לה רביתא דפלניא
מאימת התרתה ... משפרעה ראשה בשוק.....8
- ט. בן נח שבא על אשת חבירו שלא כדרכה פטור ... באשתו ולא באשת חבירו ודבק
ולא שלא כדרכה.....9
- י.נכרי שהכה את ישראל חייב מיתה
.....10
- יא. המגביה ידו על חבירו אף על פי שלא הכהו נקרא רשע שנאמר ויאמר לרשע למה
תכה רעך.....10
- יב.נכרי ששבת חייב מיתה ... אפילו שני בשבת
.....13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דף נח.

**א. גר שהיתה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה יש לו
שאר האם ואין לו שאר האב הא כיצד נשא אחותו מן האם
יוציא ... באשת אחיו ובאשת אחי אביו ושאר כל עריות
מותרות לו**

כבר התבאר במסכת יבמות דף צז: צח. שעכו"ם שנתגייר¹ ועבד שנשתחרר
הרי הוא כקטן שנולד וכל שאר בשר שהיו לו כשהוא עכו"ם או כשהוא עבד
אינן שאר בשר, ואם נתגייר הוא והם אינו חייב על אחת מהם משום ערוה
כלל.

וחכמים² אסרו על הגר כל קרובות שהם לו מצד האם אחר שנתגיירו, כדי
שלא יאמרו הגרים באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה, שהרי בגיותנו
היתה אמנו או אחותנו מן האם אסורות עלינו, והיה זה להם קדושה חמורה,
ועבשיו הותרו להם והיה זה חלול תורתנו הקדושה בעיניהם, לפיכך גזרו
על כל העריות שמן האם אפילו אותן שהיו מותרות להם בגיותן.

אבל בקורבה הבאה מצד האב לא גזרו, אפילו באותן דשייך לומר באנו
מקדושה חמורה לקדושה קלה, שכיון שכבר גזרו בקרובות מצד האם על כל
הקרובות יאמרו שמשום דבקבלתינו עלינו עול התורה נתחדשה הלכה,
לפיכך כשנתיר להם אשת אביו או אחות אביו אף על פי שלא יאמרו
מותרות להן בגיותן יאמרו באנו מקדושה חמורה כו', אלא יאמרו נתחדשה
הלכה. וטעם נוסף משום שיש לחוש שמא נתיר ערוה לישראל, כלומר
כשיתירו לגרים הקרובות יבואו לטעות ויתירו ג"כ לישראלים גמורים, אבל
בקרובות האב ליכא למיחש להכי שהכל יודעין שאין אבות לגוי דרחמנא
אפקירה לזרעיה דגוי בכמה מקומות.

¹ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יד הלכה יא

² שו"ע ונו"כ יו"ד רס"א א – ג לבוש שם א ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דין הגרים בעריות של שאר בשר, כך הוא דינו, אם עבר על דתו, ועבר על איסור עריות הנוהג גם בו, בעוד שהוא גוי, ונשא אמו או אחותו מאמו, וי"א אף אחות אמו ואשת אביו, ונתגיירו הוא ואשתו מפרישין אותן, שאם לא ימחו בידו אף על פי שהוא עבר בגיותו על דתן מכל מקום יש כאן חילול תורתנו, שיאמר באתי מקדושה חמורה כו' שכבר עשיתי באיסור ועכשיו הותרה לי.

במקום בו אין חשש חילול תורתנו הקדושה בכך שיאמר באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה, אם נשא אינו מוציא.

לפיכך אם היה נשוי לשאר עריות בגיותו אפילו מצד האם ונתגייר הוא ואשתו עמו, כיון שאין האיסור אלא משום גזירה דישאל דלא ליתני לאיחלופי וכו' הואיל וכבר נשוי הוא אין מפרישין אותו אלא ג' חדשים להפריש בין זרע קדושה לזרע שלא בקדושה³.

אולם אם לא היה נשוי כבר בשאר שאר האם בעת שנתגייר, ונתגייר וחר כך נשא את שאסור לישא אותה, אפילו אם נשא יוציא, כיון שנשא באיסור דיהדות חמיר טפי⁴.

וכבר התבאר שם לעיל שיש אוסרין באשת אביו⁵ משום שפוסקין כמאן דאמר על בן יעקב איש את אביו ואת אמו וגו' (בראשית ב פסוק כד) פירושו אשת אביו, והרי יש כאן טעמא שלא יאמרו באנו כו', וכן יש מחמירים גם באחות אביו⁶.

ב. נשא אשה ובתה כונס אחת ומוציא אחת ולכתחילה לא

יכנוס

בין ישראל ובין גר, הנושא גיורת⁷ ובתה שנתגיירה עמה, או שתי אחיות מן האם שנתגיירו, יושב עם אחת מהן. והשנייה מגרשה וצריכה גט, שהרי קידושין תפסו לו בה שאינן קרובות שכל אחת כקטנה שנולדה דמיה⁸.

³ ש"ך שם ב

⁴ לבוש שם ג ומ"ז וש"ך ג

⁵ רמ"א שם ג

⁶ ש"ך שם ד

⁷ שו"ע ונו"כ שם ה

⁸ ש"ך שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אבל אחיות גיורות מן האב נושא אפי' לכתחלה, וכמו שנתבאר שלא נאסר בשאר האב⁹.

ג. מתה אשתו מותר בחמותו ואיכא דאמרי אסור בחמותו

נשא גיורת¹⁰ ומתה מותר לישא אמה או בתה, שלא גזרו אלא בחייה¹¹. ויש פוסקים¹² שאפילו לאחר מיתה אסור.

ד. אביו אשת אביו אמו ממש ודבק ולא בזכר באשתו ולא באשת חבירו והיו לבשר אחד מי שנעשים בשר אחד יצאו בהמה וחיה שאין נעשין בשר אחד

כבר התבאר לעיל דף נז: ששש עריות¹³ אסורות על בני נח: האם, ואשת האב, ואשת איש, ואחותו מאמו, וזכור, ובהמה, שנאמר (בראשית ב פסוק כד) על פן יעֻזב איש אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ כְּמִשְׁמֵעָה, וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא בָּאִשְׁתּוֹ חֲבִירוֹ, באשתו ולא בזכור, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד לְהוֹצִיא בְּהֵמָה חִיהָ וְעוֹף שָׁאִין הוּא וְהֵם בָּשָׂר אֶחָד, ונאמר (שם כ פסוק יב) אֶחָדִי בֵּת אָבִי הוּא אֵךְ לֹא בֵּת אִמִּי וְתִהְיֶה לִּי לְאִשָּׁה. מכלל דבת האם אסורה.

ה. אביו אשת אביו ... לאחר מיתה ... אמו מאנוסתו

⁹ ש"ך שם ח

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם ו

¹¹ בלבוש כתב במעמא ולאחר מיתה אין לחשוש כל כך שיבואו למעות כיון שאין נשואין יחד בעין, ובש"ך שם י כתב כיון דליכא לאחר מיתה אלא איסור כרת לא גזרו כיון שגם בחיים ליכא אלא גזירה

¹² וכן נראה דעת הטור להחמיר. ש"ך שם ע"י תשו' פרשת מרדכי יו"ד סי' כ"א מ"ש בזה [שהעיר הגרעק"א דהמחבר כאן כתב בפשיטות כהרמב"ם אבל הרמב"ן והרשב"א ביבמות צ"ח ב' נראה דפליגי יעו"ש שהאריך בזה והעלה דאין להסתפק בזה כלל לענין דיעבד]. דעת תורה שם

¹³ רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה ה, הלכות איסורי ביאה פרק יד הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

בן נח חייב¹⁴ על אמו, למרות שאינה אלא מפותת אביו, ואנוסת אביו, הרי היא אמו מכל מקום¹⁵, וחייב על אשת אביו גם אם אינה אמו אפילו לאחר מיתת אביו.

דף נח:

ו. נכרי מותר בבתו

כבר התבאר ששש עריות¹⁶ אסורות על בני נח¹⁷: האם, ואשת האב, ואשת איש, ואחותו מאמו, וזכור, ובהמה, אבל שאר עריות מותרין להן. ולפיכך מותר הנכרי בבתו.

¹⁴ רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה ו

¹⁵ קשה דמשמע דוקא משום אמו חייב אבל משום אשת אביו לא. הא לא קשיא כלל, דדוקא אנוסה או מפותה שלא היתה כונתו לקחתה לו לאשה אלא במקרה בעלמא בא עליה, פשיטא דלא חשיבא אשת איש, משום דבעינן שתהיה כונתו לקחתה לו לאשה בבעילה זו, אבל המיוחד לו אשה ובא עליה, פשיטא דמשעה שבא עליה חשיבא אשת איש, דלא גרע מבן נח שייחד שפחה לעבדו שנהרג עליה משום אשת חברו, וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל שם. איברא, דאיכא למידק מהא דאמרין בבראשית רבה פרשה י"ח סימן מ' וז"ל, ר' אבהו בשם ר' יוחנן אמר, בני נח על הנשואות חייבים ועל הארוסות פטורים, ר' יונה בשם ר' שמואל אמר, זונה שהיא עומדת בשוק ובאו עליה שנים, הראשון פטור, והשני חייב משום בעולת בעל, וכי נתכוין הראשון לקנותה בבעילה, הדא אמרה בעילה בבני נח קונה שלא כדת, ע"כ. הרי דמוכח מהכא דלא בעינן שיתכוין לקנותה, אלא כל שבא עליה חשיבא אשת איש, ואם כן יש לתמוה על הרמב"ם דמפותת אביו למה ליה משום אמו, תיפוק ליה דאפילו אינה אמו חייב עליה משום אשת אב, דחייב עליה אפילו לאחר מיתת אביו. שוב ראיתי מקור דין זה דהרמב"ם בגמ' בפרק ז' דסנהדרין דף נ"ח שהקשו לר"ע דאמר אמו, אמו ממש, היינו באשתו ולא באשת חבירו, ותרצו אמו מאנוסתו, ע"כ. ואפשר דדוקא אנוסתו לא חשיבא אשתו, אך מפותה חשיבא אשתו, וכפשט דברי המדרש, והכי דייקי דברי הגמרא, דלא נקט אלא אמו מאנוסתו ולא אמו ממפותתו, ואם כן יש לתמוה על הרמב"ם, דכתב דחייב במפותת אביו משום אמו, דתיפוק ליה משום אשת אב. שוב ראיתי שדין זה הוא מחלוקת בירושלמי פ"ק דקדושין הלכה א', דגרסינן התם, על הבעולות הם חייבים ואינם חייבים על הארוסות, מלתיה דר' אלעזר אמרה והוא שנתכוון לקנותה, מלתיה דשמואל אמרה אפילו לא נתכוון לקנותה, דאמר ר' יונה בשם שמואל, זונה עומדת בשוק, באו עליה שנים, הראשון אינו נהרג והשני נהרג על ידו, ע"כ. ולפי זה הרמב"ם פסק כר"א, ומשום הכי לא חייב במפותה כי אם משום אמו, וצריך טעם למה פסק כר"א ולא כשמואל. פרשת דרכים למשנה למלך דרך האתרים – דרוש א ועיי"ש מה שהאריך וביאר על פי זה מחלוקת יוסף והשבטים והאם גידרם כבני נח

¹⁶ רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה ה, הלכות איסורי ביאה פרק יד הלכה י

¹⁷ הקשה הרב כ"מ דאמאי לא פסק רבינו כר"מ אליבא דר' עקיבא דכל ערוה שב"ד ישראל ממיתין עליה בן נח מוזהר עליה. ולי לא קשה כלל דטעמו של רבינו משום דאמרו שם פ' ארבע מיתות (דף נ"ח ב) אמר רב הונא עכו"ם מותר בבתו ופירש"י ז"ל בין לר' אליעזר בין לר' עקיבא דקסבר רב הונא לא ילפינן שאר עריות מהנך דכתיב בהאי קרא מדפרט כל הני ש"מ דוקא כתבינהו ע"כ. וכיון דרב הונא אית ליה דר"ע אית ליה דהני דוקא נקטינן כוותיה דמשמע ליה לרב הונא דר"מ אית ליה הכי דסבר כר"ע אבל ר"ע לית ליה כר"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ז. עבד מותר באמו ומותר בבתו יצא מכלל נכרי ולכלל

ישראל לא בא

העבדים שהטבילו אותם¹⁸ לשם עבדות, וקבלו עליהם מצות שהעבדים חייבים בהם, יצאו מכלל העכו"ם, לפיכך העבד מותר לישא אמו¹⁹ גויה²⁰ כשהוא עבד ואין צריך לומר בתו ואחותו וכיוצא בהן, שכבר יצא מכלל עכו"ם ואין העריות האסורות על העכו"ם אסורות עליו.

דמדפרט הני משמע הני דוקא ואולי בקבלה אית ליה הכי ואפילו ללישנא בתרא דאמר ואיכא דאמרי עכו"ם אסור בבתו לא אמר אלא בבתו דוקא משום דלא נשא אדם את בתו ואפי' בהא אמרו בגמרא דלא היא אלא בלישנא קמא דרב הונא נקמינן והוא טעמו של רבינו וכדכתיבנא. לח"מ שם. ועיין לח"מ איסור ביאה שם ובערוך השולחן העתיד הלכות מלכים סימן עט סעיף א – ד שיישבו דעת הרמב"ם עם סוגיית הגמ' רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יב הלכה יא

¹⁸ שם פרק יד הלכה יז

¹⁹ ועיין בסנהדרין ד' ג"ח ע"ב בהך דעבד מותר באמו, ובירושלמי ביבמות פ' י"א מבואר דעבד אסור ע"ש וצ"ל דהך דגמ' דילן ר"ל דקודם שנעשה עבד הקריבות שלו מותר אחר שנעשה עבד דהוה כמו גדר גירות והירוש' ר"ל לאחר שנעשה עבד אז אסור בקרובות שלו ועיין בירושלמי דיבמות פ"ח גבי מצרי דמספקא ליה שם אם בעבדות עלו לו ג"כ לחשבון ג' דורות ועיין ברש"י חולין דף קי"ד ע"ב ד"ה עבד דדייק וכתב רק במין אמו לא באמו ממש ע"ש וכמש"כ. צפנת פענח פרק יב שם. ובפרק יד שם כ"כ בזה לחלק בין אמו גויה לבין אמו שפחה ואף דעבד אין לו יחס כלל כמבואר ביבמות ד' ס"ב זה רק למשפחה אבל מ"מ שם אב יש עליו עיין תוס' ב"ק ד' פ"ח דמחויב למול את בנו ועיין בהך דנזיר ד' ס"א ע"ב ברש"י א"ה בעבדים נמי ע"ש דהוא תמוה דהא לא הוי גדר ירושה עיין גיטין ד' מ"ג ע"א דמנליה יורשים וע"ש בתוס' ד"ה ואי אמרת אך זה רק בחציו עבד וחציו בן חורין אבל עבד גמור שפיר קרוי בנו על שמו אף דאין לו יחס ועיין בירושלמי פ"ד דשם גבי היוצא בשן ועין בניו עבדים ובפסקי תוס' סוטה על הך דסוף פ"ז ע"ש. אך אין הפי' בן בירושלמי וכמש"כ לעיל דר"ל אשפחה מעוברת ועיין תוס' יבמות ד' ט"ז ע"ב ד"ה בשלמא דמשמע דס"ל דעבד הבא על ב"י יש שם עבד על הולד ועיין שם ד' מ"ה ע"ב וד' ע"ה דלא משמע כן, ועיין בהך דקדושין ד' ע"ו ע"א דאמר שם איסור משום מאי משום שפחה מוכח דאין על הולד שם עבד. אך י"ל דזה תליא בהך מחלוקת דבכורות ד' מ"ז אם מזהמין את הולד ע"ש ברש"י ותוס', ובאמת ר"ל הך מחלוקת דיבמות דף מ"ה וירושלמי קדושין פ"ג אם בתה פסולה לכהונה או כשרה וכן קרא לה בירושלמי שם לשון מזהמין ע"ש ועיין בירושלמי פ"ח דיבמות דהוה בעיא שם אם עבד מצרי שנשא שפחה עמונית אחר מי מהם הולכין הזרע ואף דבכל מקום אזלינן בתר שפחה זה רק אם אינם שוים אבל כאן שגם הוא עבד י"ל דאזלינן בתריה ובזה א"ש הך גיטין ד' מ"ג הנ"ל מהך דנזיר ד' ס"א ע"ב הנ"ל ועיין מש"כ רבינו בפ"ט מהלכות עבדים:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ולכלל ישראל לא באו²¹. כדי שיאסרו עליו עריות האסורות על הגרים²². לפיכך השפחה²³ אסורה לבן חורין²⁴, אחד שפחתו ואחד שפחת חבירו, והבא על השפחה מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים, שהרי מפורש בתורה שהאדון נותן שפחה כנענית לעבדו העברי והיא מותרת לו שנאמר (שמות כא פסוק ד) אם אֲדָנִי יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה. וי"א²⁵ שאסור מדאורייתא משום לאו (דברים כג פסוק יח) לא תהיה קִדְשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה קִדְשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הנאמר²⁶ למי שמזנה אם אדם שאין קידושין תופסין לו בה.

²¹ כן ראינו שיצא מכלל נכרי לענין שבת דאלו נכרי אסור לשבות כדלקמן ואלו עבד מחויב לשבות, אבל לכלל ישראל לא בא שאין העבד עצמו מחויב בשביתה רק רבו הישראלי הוא שמצווה להשבית את עבדו כשם שחייב בשביתת בהמתו ע' תשובות הגאונים שערי צדק כ"ד ב ס" מ, ובכלל בעיקר מבילתו לעבדות לא הוא המבדק אקב"ו על הטבילה רק רבו הוא שמבדק ומטבילו מפני שהעבד אינו זקוק לאותה טבילה אך רבו הוא שצריך לשימושו לאפות לבשל ליגע ביינו ולהשקותו כו' הלכך טבילה זו צורך האדון היא (שערי צדק שם כ"ח ב ס" מ"א), ויתכן דמשום שלפעמים אימת רבו על העבד ואינו מתגיייר בלב שלם (ע' תוס' ע"ז נ"ז ב ד"ה עד שתשקע תורת ע"ז מפיחם) ואז הוי כגר שנתגיייר על כרחו, אך לפי שעבד רשות רבו עליו יכול להטבילו על כרחו ותועיל לו להוציאו מכלל עכו"ם ע' יבמות מ"ז ב, ואך אי ידעינן ביה דכשר הוא כמבי מיחשב כנכנס תחת כנפי השכינה לקצת מצות, וע' ביאור ספר המצות לרס"ג ח"א עשה לא – לב (קפ"א א). מרגליות הים כאן.

²² שם פרק יד הלכה יז

²³ רמב"ם פרק יב הלכה יא ושו"ע ונו"כ אבהע"ז טז ג

²⁴ נחלקו המפרשים בדעת רבינו דעת המ"מ שהוא איסור תורה וסובר רבינו שאין השפחה במלקות כפי' אונקלוס שהרי בשפחה הרופה אין בה אלא אשם לבועל כנוכר פרק שלישי וכ"ש בשאינה הרופה כלל שאין בה מלקות ואין בשפחה אלא מכת מרדות ובודאי יש בה מכת מרדות דלא גרע מאיסור של דבריהם. ועיין במוהרש"ד י"ד ס" קצ"ו דאיכא פלוגתא אי אסירא מן התורה לדעת הרב או לא יע"ש ועיין בלבוש שם ובבית שמואל שם שדעת רבינו הוא דאיסור שפחה אינה אלא מדברי סופרים ולא ס"ל כאונקלוס שכללו בכלל לא יהיה קדש דא"כ הו"ל לומר דחייב מן התורה. ועיין בנו"כ שם שהאריכו בזה.

²⁵ תרגום אונקלוס דברים פכ"ג פס' יח וז"ל "לא תחי אתתא מבנת ישראל לגבר עבד ולא יסב גברא מבני ישראל אתתא אמא" אבל בתרגום יונתן כתב כדעת הרמב"ם הנ"ל "לא תפסון בנתיכון למהוי נפקת ברא ולא יתפס גברא בר ישראל ית גרמיה בזנו" ועיין ברמב"ן על התורה שם וז"ל "והנראה בעיני בלאו הזה, כי הוא אזהרה לב"ד שלא ינחו אחת מבנות ישראל להיות יושבת בפרשת דרכים בעינים על הדרך לזמה או שתתקן לה קובה של זונות כמנהג ארצות זרים, יושבות על הפתח בתופים ובכנורות כענין שכתוב (ישעיה כג טז) קחי כנור סובי עיר זונה נשכחה הטיבי נגן הרבי שיר למען תזכרי וכן יזהיר לב"ד על הקדש, ועל דרך הפשט אפילו שישכב עם הנשים בקובה אשר יעשה לו מזומנת לזמה או שישב בעינים על הדרך הזהירים לבית דין ויראה לי שכן דעת אונקלוס, אבל צירף לזה העבד והשפחה הבאים בישראל דרך נשואין, מפני שהכל יודעין בעבד הזה שנשא בת ישראל שאין לו בה קדושין, והיא עמו כאשה עם בעלה אם כן היא קדשה לעיני השמש" כך דעת רש"י ותוס' רי"ד והרמב"ן והריטב"א והר"ן קידושין סט ע"א וברמב"ן בהשנות כאן

²⁶ רמב"ן בהשנות לספר המצוות ל"ת שנה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

כתב הרמב"ם ויראה לי²⁷ שאם בא העבד על הזכור ובהמה יהרגו, שאיסור שתי עריות אלו שוה בכל האדם²⁸.

ח. בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה נהרג עליה ... מדקראו לה רביתא דפלניא מאימת התרתה ... משפרעה ראשה בשוק

כבר התבאר לעיל דף נז. שבן נח²⁹ שייחד שפחה לעבדו ובא עליה הרי זה נהרג עליה משום אשת חבירו, ואינו חייב עליה עד שיפשט הדבר ואמרו לה העם, זו דבית עבד פלוני³⁰.

ומאימתי³¹ תחזור להתירה משיפרישנה מעבדו ויפרע ראשה בשוק³², מאותה שעה הפקירה עצמה ושוב לא היא מיוחדת לו³³.

ומאימתי תהיה אשת חבירו כגרושה שלנו משיוציאנה מביתו וישלחנה לעצמה, או משתצא היא מתחת רשותו ותלך לה, שאין להם גירושין בכתב, ואין הדבר תלוי בו לבד, אלא כל זמן שירצה הוא או היא לפרוש זה מזה פורשין.

²⁷ רמב"ם שם פרק יד הלכה יח

²⁸ כתב הראב"ד ז"ל זה לא צריך אפילו לתינוקות וכי משום קורבה נאסרו אלו שיהיו אלו מרוחקים וכל עונשים שבתורה הרי הן מוזהרות כישאל הנקבות עכ"ל. ועיין במ"מ שם שהקשה נמי עוד אני תמה בזה דהא ודאי אם בא [על אשת] ישראל הרי זה נהרג שלא אמרו יצא מכלל עכו"ם ולכלל ישראל לא בא אלא שאין לו שאר כלל ולא שום יחס אבל אשת ישראל ודאי נהרג עליה וכל שכן בזכור ובהמה ולא ידעתי למה לא ביאר זה רבינו. ועיין או"ש מה שכתב ובמעשה רקח כתב מה שנראה דכלפי מ"ש לעיל שהוא מותר עם אמו ועם בתו ממעמא דעם הדומה לחמור הוצרך לבאר דבהמה ממש אינו כן וזכור אגב נקמיה מכ"ש שיש בו מן ההדמות לבהמה בפועל ההוא והשתא כפי זה אין שייך להקשות דהו"ל למימר אשת איש וכו' מפני שכל עצמו לא בא אלא להוציא הס"ד וכו'. ועיי' מרכה"מ

²⁹ רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה ח

³⁰ פירש"י מאימת חשיב מיוחדת לו מדרגיל למקרייה ליה בנות העיר. רביתא דפלניא ילדתו של פלוני עבד, מאימתי התרתה שלא תקרא מיוחדת לו אם תבא להפקיר עצמה. משתפרע ראשה בשוק שהיו רגילות אף העכו"ם הנשואות שלא לצאת בראש פרוע

³¹ שם

³² נראה מזה שגם שפחה נכרית נשואה לא היתה הולכת פרועת ראש בשוק. מרגליות הים שם

³³ רדב"ז שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ט. בן נח שבא על אשת חבירו שלא כדרכה פטור ... באשתו ולא באשת חבירו ודבק ולא שלא כדרכה

עוד התבאר לעיל דף נז: שאין בן נח חייב³⁴ על אשת חבירו עד שיבא עליה כדרכה אחר שנבעלה לבעלה, אבל מאורסה או שנכנסה לחופה ולא נבעלה אין חייבין עליה, שנאמר (שם כ פסוק ג) הוא בָּעַלְתָּ בְּעַל.

במה דברים אמורים בבן נח שבא על בת נח, אבל עכו"ם הבא על הישראלית בין כדרכה בין שלא כדרכה³⁵ חייב, ואם היתה נערה מאורסה נסקל עליה כדיני ישראל.

בא עליה אחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה הרי זה בחנק כדיני ישראל, אבל אם בא על אשת ישראל אחר שנבעלה הרי זה כמי שבא על אשת עכו"ם חבירו, ויהרג בסייף³⁶.

³⁴ רמב"ם שם הלכה ז

³⁵ כך הוא הנסחא האמיתית בדברי רבינו, ובנוסחת כסף משנה אין כתוב דין כדרכה אבל מתבאר מדברי הרב כ"מ דהנוסחא היא כדכתיבנא ועל זה הביא ראה מדברי פרק ארבע מיתות שאמרו שם עכו"ם שהערה באשת חבירו פטור וצ"ל עכו"ם שבא על אשת חבירו שלא כדרכה פטור דכן אמרו בגמרא פרק ארבע מיתות ולא הזכירו שם הערה כלל אבל הרב כ"מ הזכיר בכל לשון זה הערה ואולי היה לו בנוסחת רבינו כן אבל בדפוס ויניציאה כתוב הנוסחא כמו שכתבתי ראשונה. לח"מ שם.

³⁶ לפי ההבנה הפשוטה דכיון דנידון כדיני ישראל חייב על שלא כדרכה ג"כ, כמו ישראל שבעל אשת איש שלא כדרכה דחייב, א"כ היה צ"ל הדין, דאם עו"ג בעל אשת ישראל שלא כדרכה דיהא בחנק (בזמן הבית) דהא בעריות דידהו ליכא שלא כדרכה, דהא פטור עליהן, רק משום דאיתרבי מקרא דגבי עריות דישאל א"כ הוי דינו כמו ישראל, שהוא בחנק, ולמה כתב רבינו דעל אשת ישראל אחר שנבעלה יהרג בסייף, ויש לומר דשאני ארוסה ונכנסה לחופה ולא נבעלה דבעו"ג אינן מוזהרין כלל, דלאו בני קדושין וחופה הוי, אבל שלא כדרכה, דבאשת אביו חייב בן נח, לכן לא נדון גם בישראלית בחנק, רק כבעריות דידהו דדינו בסייף. אמנם לדעתי יתכן בסברת רבינו כך, דפסק בהל' איסורי ביאה (פ"ב ה"י) דישאל שבא על הנכרית תיהרג (בזמן הבית) מפני שבא לישראל תקלה על ידה, יעו"ש היטב, א"כ בעו"ג שבא על ישראלית מפני מה אין הורגין אותו (בזמן הבית) וצ"ל דשאני ישראל שבא על הכותית, דהוי אביזרייהו דעריות, מפני שאם בא בפרהסיא קנאים פוגעין בו (סנהדרין פ"א ע"ב), והוי תקלה רבתי שנכשל על ידה, אבל עו"ג הבא על הישראלית אין זה אביזרייהו דעריות, דלא אשכחן מיתה על זה, ומשום הכי לא פריך בסוף פ' בן סו"מ (שם ע"ד ע"ב) רק והא אסתר פרהסיא הוי, ולא משום ג"ע, וכמו שהאריך הרמב"ן בספר המלחמות שם (י"ז ע"ב בדפי הרי"ף) בדבריו הנעמים, וזה רק בפנויה, אבל עו"ג שבא על ישראלית אשת תו בא תקלה על ידו לבת ישראל, א"כ היה נהרג (בזמן הבית) בין כדרכה בין שלא כדרכה, מטעם שבא תקלה על ידו לישראלית, וכמו הנרבעת לבהמה שהורגין את הבהמה, וכיון דמשום תקלה הוי לא שני בין כדרכה לשלא כדרכה, דלגבי הישראלית אין נפ"מ, ובאה לה תקלה ע"י העו"ג, והורגין גם אותו (בזמן הבית). ולפ"ז יתכן דוקא אם הישראלית בזדון, דאז בת חיוב מיתה הוי, והוי תקלה, וכמו שפסק דישאל שבא על העו"ג דוקא בזדון, יעו"ש, כמו שפסק

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י. נכרי שהכה את ישראל חייב מיתה

עכו"ם שהכה ישראל³⁷ אפילו חבל בו כל שהוא אף על פי שהוא חייב מיתה³⁸ אינו נהרג³⁹. שאין נהרגין בב"ד אלא על שבע מצות⁴⁰.

יא. המגביה ידו על חברו אף על פי שלא הכהו נקרא רשע שנאמר ויאמר לרשע למה תכה רעד

אסור לאדם להכות חברו וכל המכה אדם⁴¹ כשר מישראל בין הכאה שיש בה חבורה או אין בה חבורה⁴² בין קטן בין גדול בין איש בין אשה דרך נציון

גבי בהמה בפרק א' הלכה י"ח, ודוק. ואם גירסא שלפנינו עתיקה מכוונת מאוד, שהא דכתב רבינו דנהרג בבא על ישראלית הוי דוקא בעו"ג שלא קיבל שבע מצות, אבל גר תושב אינו נהרג [ושם פשוט דבת גר תושב אין קנאין פוגעין בו, ולא הוי תקלה] לכן בכל הלכה זו כתב בן נח, שהוא אפילו גר תושב, ובוה כתב עו"ג הבא על ישראלית, היינו שאינו גר תושב, נהרג בשלא כדרכה משום תקלה הבא על ידו לישראלית, אבל גר תושב דמצוה להחיותו אינו נידון כבהמה, ואינו נהרג משום תקלה דישראלית, ודוק היטב בזה. או"ש שם.

³⁷ רמב"ם שם פרק י הלכה ו

³⁸ עיין לה"מ שם הלכה ט שדייק שחייב מיתה זה הוא מדרבנן ולהכי אינו נהרג בבית דין וצ"ע.

³⁹ בחדרין כ' משמע דמדין גזל מיתנין לה דמה לי חבל בממוניה מה לי חבל בגופיה. ולפי"ז ל"ש נכרי ול"ש ישראל שהם שוים בדבר, ועוד דמהיכא ילפינן לה מהמצרי שהכה את איש עברי שניהם היו אז בני ולי לא משמע הכי דדוקא ישראל, דאע"ג דעדיין לא קבלו התורה כבר היה להם מצות יתירות על ב"נ, ועוד דא"כ למה מנו בכלל השבע מצות שפיכת דמים והיא הריגה וליחשבי מכה חברו אלא ודאי מכה ישראל חייב מיתה כמו שהרגו מרע"ה, אבל הרמב"ם כ' דאין בחיובי אלו מיתה אלא שמודיעין אותו שהוא חייב מיתה ועונשין אותו אם יכה או יעסוק בתורה או ישבות אבל אינו נהרג עליהו, אף על גב דמפשטא דגמ' לא משמע הכי מדאמרינן בסמוך גבי נכרי העוסק בתורה וליחשבי גבי ז' מצות דמשמע דמעיקר מצוה היא, ועוד מדאפקיה מגזל או מנערה המאורסה שהם חייבי מיתות כו', והנה גבי מרע"ה כתוב שראה איש מצרי "מכה" איש עברי מאחיו, לא נאמר כי שמע משה שמצרי זה הכה מקודם לעברי פלוני ולכן ענשו על העבר רק דיבר הכתוב בהוה היינו שמרע"ה מצאוהו להמצרי בעודו מכה ובכך הכה להרודף להציל הנרדף. וזהו שהביאו הכא בגמ' רישא דקרא ויפן כה וכה וירא כי אין איש כלומר שאם היו עוד אנשים באותו מעמד היה יכול למנוע אותו מהכות באופנים שונים ורק לפי שלא היה אפשרות אחרות להציל המוכה הרגו.

⁴⁰ רדב"ז שם וסובר רבינו שאע"פ שחייב מיתה לשמים אינו נהרג וראה מדשקלינן וטרינן באלו הן הגולין אם גר תושב שהרג את ישראל גולה או נהרג ואם איתא לשקול וליטרי בחובל בישראל אלא ודאי אף על פי שחייב מיתה אינו נהרג וקרא דויפן כה וכה אסמכתא בעלמא הוא. כס"מ שם. וראה תשובות הרמב"ם (ירושלם תרצ"ד) סי' שס"ד שהוכיח בכח"ג משינוי הסגנון דאיתא ב"ג שיחד שפחה לעבדו ובא עליה "נהרג עליה" ואח"כ לא נקמו רק "חייב מיתה" מוכח דבבית דין אינו נהרג על זה עמ"ש"כ בס' נפש חיה סי' קנ"ו אות יח,

⁴¹ רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ה הלכה א ב, שו"ע ונו"כ חו"מ תכ א

⁴² כ"כ במנ"ח מצוה מ"ח אות ב'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר בשליח בית דין (דברים כה פסוק ג) לא יסיף פן יסיף להפלתו,⁴³ אם הזהירה תורה שלא להוסיף בהכאת החוטא, קל וחומר למכה את הצדיק.

ואפילו להגביה ידו על חבירו אסור וכל המגביה ומרים יד על חבירו להכותו, אע"פ שלא הכהו הרי זה רשע. ופסול לעדות⁴⁴, שנאמר (שמות ב פסוק יג) ויאמר לרשע למה תכה רעך.

⁴³ והנה המור [סעיף א'] והמחבר למדו הלא מדכתיב פן יוסיף, לרמזו למ"ש [עירובין צ"ו ע"א ועוד] כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה, אבל ברמב"ם פ"ה דחובל [ה"א] למדו מדכתיב בהדיא בקרא לא יוסיף, וכן פירש רש"י שם בפירוש החומש ז"ל, לא יוסיף, מכאן אזהרה למכה את חבירו. וניחא ליה להרמב"ם ללמדו מלא יוסיף שהוא לאו מפורש, והמור והמחבר לא ניחא להו (ולמדו) [ללמדו] מלא יוסיף משום דקאי אהכאת הרשע ויש לומר דדוקא נקיט שם דנלקה כבר ל"ט מכות ויש סכנה בהוספה לו עוד מכה אחת, משא"כ בהכאה לחבירו מכה אחת, משו"ה למדוהו מיתורא דפן יוסיף. סמ"ע שם א.

⁴⁴ ב"י חו"מ לד וברמ"א שם ד ובשו"ת מהר"י ווייל (סימן כח) כתב יש בידי תשובת מהר"ח חיים שאמר וז"ל: דעו שכל רבותי שווין בזה, שהמגביה ידו על חבירו נקרא רשע, ופסול לעדות ולשבועה, עד שיעשה תשובה הניכרת לרבים, ואף על פי שלא הכהו, ואם היה במקומינו היינו מלקין אותו, עכ"ד המהר"ח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

יש אומרים⁴⁵ שיש חרם קדמונים באדם המכה לחבירו, והרי הוא מנודה⁴⁶, וצריכין להתיר לו⁴⁷ כדי לצרפו למנין עשרה⁴⁸, ומיד שמקבל עליו לעשות [לו] דין מתירין לו אף על פי שאין המוכה מתרצה⁴⁹.

המכה את חבירו הכאה שאין בה שוה פרוטה לוקה⁵⁰ שהרי אין כאן תשלומין כדי שיהיה לאו זה ניתן לתשלומין ואפילו הכה עבד חבירו הכאה שאין בה שוה פרוטה לוקה שהרי ישנו במקצת מצות.

⁴⁵ רמ"א שם

⁴⁶ הלשון משמע דאין צריך לנדותו עתה מחדש, אלא מנודה ועומד זה המכה מהחרם שהחרימו על זה הקדמונים, וקאמר דצריך להתיר עתה אותו חרם למי שעברו. ונ"ל דה"ה היכן שזכרו בדברי האחרונים שהקהילות החרימו ע"ז או שיש בו חרם רבינו גרשום, נמי פירושו הכי שאין צריך לנדותו עתה מחדש אלא שהוא מוחרם ועומד העובר על דברי תקנות. סמ"ע שם ד

⁴⁷ ומדסתם מור"ם וכתב ז"ל, וצריכין להתיר לו כו', משמע דר"ל כסתם התרת [נדרין] שהוא בג' וכמ"ש הטור והמחבר ביו"ד סימן של"ד [סעיף כ"ד], ולא כמו שעלה על דעת חכם אחד לומר שכל מקום שזכר בדברי האחרונים ז"ל שהקהילות החרימו ע"ז, דאין לו התרה כי אם [בקי] אנשים מג' קהלות מג' מדינות, שלא מצינו שהחמירו בזה [כלבו סי' קמ"ז] כי אם בהרצאה לישא אשה על אשתו הראשונה משום צורך שהתירוהו עליו להנשא, ודוקא אחר היתר גדול כזה, אבל בשאר חרמות הקהילות או דרבינו גרשום לא מצינו זה, ודו"ק. סמ"ע שם

⁴⁸ עיין בתשובת חתם סופר חלק חו"מ סי' קפ"ב על דבר איש רע מעללים שהכה באגרופ רשע לבן תורה עד שפוך דם, ובעו"ה רבו עוזרי זרוע רשע ואין דורש ואין מבקש, והנה המכה הוא אבל על אביו ואמו ומתפלל לפני התיבה, ונסתפק השואל אם לענות אחריו אמר יהש"ר וקדושה. והשיב, הנה אם הדברים כהויתן האיש הזה מוחרם בחרם קדמונים עד שיקבל עליו לעמוד לפני העדה למשפט על כל הנעשה, אך אין ברכותיו ותפלותיו כתפלת הכותים שאין עונים אחריהם אמר, שהרי ברכותיו כולם לה, אלא מחמת עונש וקנס נידוהו הקדמונים ז"ל, ולא יצורף לדבר שבקדושה, ואם יתפלל בחזקה לא יענה הצבור אחריו אמר, והכל כדי לרדות ולכוף כאנמון ראשו עד ישוב. אך בעו"ה בנידון זה אשר אין איש שם על לב לענשו ולהפרישו וכל הציבור על ימינו, ולשחוק יהיה בעיניו אם יודע שאין היחידים הללו עונים אמר אחר ברכותיו, נמצא הם יפסידו עניית יהש"ר וקדושה והוא יעמוד במדרו ויוסיף חטא על פשע, יבוא בעל החרם כו', ואין בידינו להעמיד הדת על תילה, ואם באנו לדון כמוחרמים כל המחויבים נדוי ע"פ תקנת רבותינו ז"ל בזה"ז, לא נוכל להתעסק עם רוב בנין אנשי הדור הזה, וגדולה מזו בסנהדרין דף ס' ע"א וברש"י שם ד"ה בזה"ז כו', עכ"ד ע"ש. פ"ת שם בערוך השלח ב כתב, שאכן מעיקר התקנה אין לענות אחריו אמר ושום דבר שבקדושה, אלא שבעונותינו אין ידנו תקיפה ורבו עזי הפנים שמבזים תלמידי חכמים ואין מוחין בידם ואין יכולת למחות בהם מלעבור לפני התיבה, לכן בהכרח אנו עונים אחריהם אמר וכל דבר שבקדושה, כי סוף סוף מעצם הדין אין חשש בזה.

אך עיין שו"ת רב פעלים חלק ב סימן יב. שכתב, שדבר זה שכיח הרבה ולא ראינו שחכמי הדור בכל מקום חוששין לדבר זה, והתרת נדרים וחרמות שנוהגין לעשות ערב ראש השנה תועיל לזה.

⁴⁹ מי שראה את חבירו עושה עבירה רשאי להכותו ולייסרו כדי להפרישו מן העבירה, ואין צריך להביאו לב"ד מדכתיב [ויקרא יט, יז] הוכיח תוכיח וגו'. אולם אין בימינו מי שיוודע להוכיח ואכמ"ל.

⁵⁰ "וא"ת כיון שהוא אוהרה למכה אביו [כמוכר בל"ת שיי"ט] היאך מלקין על לאו זה והא הוה ליה לאו שניתן לאוהר' מיתת בית דין ואין לוקין עליו. וי"ל דתרי קראי כתיבי לא יוסיף ופן יוסיף. ועוד י"ל דכיון דעיקר קרא לחובל בחבירו קאתי אין זה קרוי לאו שניתן לאוהרת מיתת ב"ד דעת זקנים מבעלי התוספות על שמות פרק כ"א פסוק ט"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

יב. נכרי ששבת חייב מיתה ... אפילו שני בשבת

להלן דף נט. יתבאר בעז"ה ש"ע ש"ע⁵¹ בתורה חייב מיתה, לא יעסוק אלא בשבע מצות שלהן בלבד.

וכן עכו"ם ששבת אפילו ביום מימות החול, אם עשה לעצמו כמו שבת שקבע אותו יום לעצמו מנוחה⁵² חייב מיתה, ואין צריך לומר אם עשה מועד לעצמו. אבל אם בטל ממלאכה במקרה לא מתחייב⁵³.

כלל של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן, אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצות, או יעמוד בתורתו ולא יוסיף ולא יגרע, ואם עסק בתורה, או שבת, או חדש דבר, מכין אותו ועונשין אותו, ומודיעין אותו שהוא חייב מיתה על זה אבל אינו נהרג⁵⁴.

ומי שיש לו ספק על יהדותו כגון שהתעורר ספק בבדיקת היחוס וכדומה, י"א⁵⁵ שכדי שלא יהיה בכלל חשש גוי ששבת חייב מיתה יעשה מלאכה בחצי שיעור, ועדיפא מיניה שיצא לרשות הרבים בטלית מצויצת⁵⁶.

⁵¹ רמב"ם הלכות מלכים פרק י הלכה ט

⁵² רדב"ז שם, כס"מ שם

⁵³ רדב"ז שם

⁵⁴ רבינו נראה לו הסברא בהפך דאדרבא דכיון דלישראל לא די שהוא מותר אלא אפילו מצוה הוי א"כ לא הוה לן לאסור לעכו"ם בכך ולהיבנו מיתה לכך מפרש רבינו דהאי חיוב מיתה מדרבנן הוא וקרא אסמכתא בעלמא דלא הוי אזהרה נמורה דאזהרה מן התורה ליכא בדבר של ישראל שרי וכמו שאמרו ליכא מידי דלישראל שרי ולעכו"ם אסור כלומר אזהרה מן התורה ומה שהקשו בגמרא דליחשבה גבי שבע מצות היינו דוקא לענין איסורא לבד וכמ"ש הרב כ"מ. לח"מ

⁵⁵ המנחת חינוך (סוף מוסף השבת אות ו) שמבואר ביומא (דף פד ע"ב) אסופי הנמצא במקום שרוב ישראל הוא ישראל, מחצה על מחצה מטילין עליו חיוב ישראל מספק, וא"כ מספק חייב לשמור שבת, והלא פסקינן שגוי ששבת חייב מיתה, וא"כ איך ישובות מספק, וכן אפילו ברוב ישראל, כיון שלענין בני נח לא אזלינן בתר רובא, א"כ איך ישובות דלמא הוא גוי, והרי מבואר בסנהדרין דף נח ע"ב שיש עליו לאו שלא ישובות, א"כ הוי ליה הספיקות סתרי אהדדי, דמחמיר מצד אחד, והוי קולא מצד שני. וכתב שיעשה חצי שיעור, כיון של ישראל אין זה איסור, ולנכרי הרי זה חילול שבת, שלא נאמרו שיעורים אלא לישראל ולא לבני נח.

⁵⁶ בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח סימן קמה) הביא בשם החת"ס שאברהם אבינו יצא מרשות היחיד לרשות הרבים בטלית מצויצת, כי אם דינו בישראל הוי בגד, ואינם משא, אבל אצל בן נח כיון דאין צריך לבגד ואינם במלים לגבי הבגד, והם כמשא הוי מלאכה. ובוה תירץ קושייתו של הפרשת דרכים, שאמרינן ביומא (דף כח ע"ב) שאברהם אבינו שמר כל התורה כולה, ואם יש לו דין בן נח, איך שמר את השבת, והלא נכרי ששבת חייב מיתה. ונאמרו בזה עוד הרבה תירוצים: הפנים יפות (פרשת נח על הפסוק יום ולילה לא ישובותו) תירץ שקודם מתן תורה היה הלילה נמשך אחר היום, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא מערב עד ערב תשבתו שבתכם, ונכרי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אינו חייב מיתה אלא אם שבת עד סוף הלילה, כי אם שבת בסוף הלילה לא עבר על יום ולילה לא ישבותו, שהוא שבתת כל היום וכל הלילה שלאחריו, וא"כ אברהם אבינו שמר את השבת כמו לאחר מתן תורה, וכיון שעשה מלאכה במוצאי שבת לא שבת יום ולילה ולא עבר. המהר"ם שיק תירץ גם שיכול לעשות שליח עכו"ם שיעשה עבורו מלאכה, שאם דינו כישראל אין שליחות לעכו"ם, וממילא נחשב ששמר שבת כראוי, אבל אם דינו כבן נח, הא כתב המג"א (סימן תמח סק"ד) בשם המשאת בנימין, שגוי לגוי נעשה שליח, וחילל את השבת. ובחשוקי חמד כתב יתכן לתרץ את הקושיא, לפי המבואר בביאור הלכה (סימן דש ד"ה א"י) דגר תושב אם רצה לקבל עליו בעת תחלת גירותו עוד מצות מלבד השבע מצוות בני נח, ובכללם היה ג"כ שבת בודאי יכול לקיימם, ומחוייב לקיימם. וא"כ האבות קבלו על עצמם, לקיים את כל המצוות, וחלה קבלתם, ומחוייבים לקיימם. וא"כ גם בעניננו יקבל על עצמו שאם הוא גוי, מקבל עליו לשמור את כל המצוות, וגם את השבת, ויכול לקיימם, ואין צריך לחלל שבת. ונלענ"ד שעוד אפשר לתרץ דלשון הרמב"ם "אם עשהו לעצמו כמו שבת" היינו שקובעו לעצמו יום מנוחה כמו שבת יהודית או יום ששי למוסלמים כמו שכתב בכס"מ אך אם אינו קובע לעצמו אלא נוהג משום חשש ולא משום שרוצב בו כיום מנוחה אין חשש וזיל בתר טעמא במה שסיים כללו של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן, אבל הכא אינו מצד שחושב שגם בתור גוי חייב אלא משום שמא יהודי הוא וק"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

